

Finansiell profil

Salems kommun 2008–2010

KommunForskning
i Västsverige

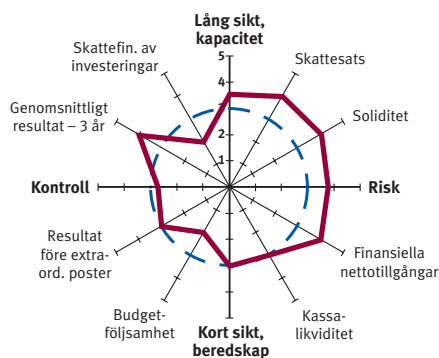
Innehåll

Inledning – syftet med denna rapport.	2
Finansiell analys av Södertörnskommunerna 2008–2010.	3
Så tolkar du den finansiella profilen!	10
Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen	11
Finansiell profil över kommunen 2008–2010	12
24 finansiella profiler 2008–2010	17
Finansiella nyckeltal år 2010	20

Inledning – syftet med denna rapport

Denna rapport är ett komplement till den traditionella finansiella eller ekonomiska analys som återfinns i varje kommuns årsredovisning. Till skillnad från den traditionella analysen i årsredovisningen, som huvudsakligen beskriver utvecklingen över tid, fokuserar denna rapport i första hand på att analysera var din kommun befinner sig finansiellt och hur den har utvecklats i förhållande till övriga sju Södertörnskommuner de senaste tre åren.

Jämförelsen bygger på en speciellt framtagen finansiell profil. Den är konstruerad som ett polärddiagram. Diagrammet innehåller, som beskrivs närmare i rapporten, dels fyra finansiella perspektiv, dels åtta finansiella nyckeltal som är viktiga ur en kommuns finansiella horisont. De fyra perspektiven är långsiktig betalningsberedskap eller kapacitet, kortsiktig betalningsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. De finansiella nyckeltalen är sådana nyckeltal

som är vanligt förekommande inom kommunsektorn. En närmare beskrivning av den finansiella profilen görs på sidorna 10 och 11.

Inledningsvis i rapporten redovisas en traditionell finansiell analys av hur kommunerna i Södertörnsgruppen har utvecklats finansiellt under perioden 2008–2010. Analysen kretsar kring de finansiella nyckeltal som används i den finansiella profilen längre fram i rapporten.

Därefter följer en beskrivning och en förklaring av den finansiella profilen och av de nyckeltal och perspektiv som ingår i den. I anslutning till detta görs en genomgång av just din kommuns finansiella ställning och utveckling under 2008–2010. Analysen fokuserar på att jämföra kommunens utveckling gentemot den genomsnittliga utvecklingen för Södertörnsgruppens kommuner under samma period. Detta görs både via traditionella finansiella nyckeltal och med hjälp av den finansiella profil som tidigare har beskrivits. Målsättningen är att belysa starka och svaga finansiella sidor hos kommunen.

Därefter följer en redovisning av samtliga Södertörnskommuners finansiella profiler för 2008–2010. En redovisning görs också av genomsnittliga medelvärden för de finansiella nyckeltal som ingår i den finansiella profilen. Slutligen rangordnas Södertörnskommunerna utifrån varje nyckeltal 2010.

Hans Petersson,
Kommunforskning i Västsverige

Finansiell analys av kommunerna i Södertörnsgruppen 2008–2010

Med tanke på de mörka moln som målades upp för kommun- och landstingssektorn under 2008, har de sju kommunerna i Södertörn finansiellt under perioden kommit förvånansvärt helskinnade ur krisen under både 2009 och 2010. Samtliga har ett gott eller tillfredsställande finansiellt handlingsutrymme inför framtiden. Det genomsnittliga resultatet i förhållande till verksamhetens kostnader blev 3,6% under 2010 och i genomsnitt för perioden uppgick samma nyckeltal till 2,4%. Detta är ur ett resultatperspektiv att betrakta som god ekonomisk hushållning.

Denna analys syftar till att beskriva den finansiella utvecklingen och ställningen i de åtta kommuner som ingår i Södertörnsgruppen. Dessa är Botkyrka, Huddinge, Haninge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö. De åtta kommunerna omsatte under 2010 ca 23 miljarder kr. Balansomslutningen uppgick till ca 33,5 miljarder kr. Kommunerna investerade för cirka 1,2 miljarder.

I ovanstående kommuner bor cirka 430 000 invånare. Störst är Huddinge med cirka 97 000 invånare. Därefter följer Södertälje med 86 000 invånare, Botkyrka med 82 000, Haninge med 76 000, Tyresö med 43 000, Nynäshamn med 26 000, Salem med 15 000 och minst är Nykvarn med 9 000 invånare.

Resultat före extraordinära poster förbättrades

Ett sätt att mäta balansen mellan kommunens löpande kostnader och intäkter är att studera "resultat före extraordinära poster". Relateras det till verksamhetens kostnader kan man göra jämförelser mellan kommuner. Måttet bör ligga minst runt 2% över en längre tidsperiod, för då klarar de flesta kommuner av att finansiera en normal investeringsvolym med skatteintäkter. Det kommer i sin tur att innebära att kommunen stärker sitt finansiella handlingsutrymme. För expanderande kommuner med stora investeringar,

såsom flera av kommunerna i Södertörn, bör resultatet dock ligga på mellan 3 och 4% om kommunens finansiella handlingsutrymme skall bibehållas.

För Södertörnskommunerna förbättrades under treårsperioden mellan 2008 och 2010 resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader med 1,6 procentenheter från 2,0% till 3,6%. Jämfört med 2009 skedde en förbättring med 2,1 procentenheter från 1,5% till 3,6%. De viktigaste förklaringarna till förbättringen var högre skatteintäkter än beräknat och regeringens konjunkturstöd som till stora delar var tillfälligt under 2010. En annan viktig förklaring till den positiva resultatutvecklingen var en anpassning i kommunerna till det kärvarare ekonomiska läge som förväntades under 2009 och 2010.

Starkast resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens kostnader under år 2010 redovisade Huddinge med 5,1%. Därefter följde Botkyrka med 4,8% och på tredje plats kom Salem samt Haninge med 3,7%. Svagast resultat redovisade Södertälje med 2,2%. Näst svagast resultat hade Tyresö med 2,9% och tredje svagast Nynäshamn med 3,1%. Det kan noteras att samtliga kommuner under 2010 låg högre än 2%, vilket i normalfallet är att betrakta som god ekonomisk hushållning ur ett längre tidsperspektiv.

Resultat före extraordinära poster*

	2008	2009	2010	Snitt 08–10
Botkyrka	1,8	2,4	4,8	3,0
Haninge	3,2	2,6	3,7	3,2
Huddinge	3,8	2,5	5,1	3,8
Nykvarn	0,2	0,4	3,2	1,3
Nynäshamn	3,6	0,8	3,1	2,5
Salem	2,2	1,6	3,7	2,5
Södertälje	-0,7	-0,5	2,2	0,3
Tyresö	2,2	2,3	2,9	2,5
Medel	2,0	1,5	3,6	2,4

* Resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens kostnader

Det rådde en stor variation mellan kommunerna avseende resultatnivån. Spännvidden mellan starkaste och svagaste värdet sträckte sig under 2008 från 3,8% till -0,7%. År 2010 var motsvarande siffror från 5,1% till 2,2%. Skillnaderna mellan starkaste och svagaste kommun i gruppen var således i princip oförändrade under perioden, även om gruppen rört sig i positiv riktning.

Den kommun som redovisade det starkaste genomsnittliga resultatet före extraordinära poster under den granskade perioden mellan 2008 och 2010 var Huddinge med finansiellt starka 3,8% i snitt per år. Därefter kom Haninge med 3,2% och Botkyrka med 3,0%. Svagast resultat hade Södertälje med 0,3%, följt av Nykvarn med 1,3% och Salem, Nynäshamn samt Tyresö med 1,5%.

Den kommun som förbättrade sitt resultat före extraordinära poster mest mellan 2008 och 2010 var Nykvarn och Botkyrka med 3,0 procentenheter. Därefter kom Södertälje med 2,9 procentenheter och Salem med 1,5 procentenheter.

Jämn investeringsvolym över tiden

Med nettoinvesteringar avses investeringsutgifter med avdrag för eventuella investeringsinkomster. I nettoinvesteringar räknas inga försäljningsinkomster in. Målsättningen med nyckeltalet är att mäta hur de löpande intäkterna räcker till att finansiera investeringarna. Har en kommun stora försäljningsinkomster, kan de i sin tur förbättra egenfinansieringsgraden av investeringar, men detta är ett annat nyckeltal. För att nyckeltalet skall bli jämförbart mellan kommunerna har nettoinvesteringarna relaterats till verksamhetens nettokostnader. En genomsnittlig svensk kommun ligger under en längre period, 5–10 år, runt 7% när det gäller detta nyckeltal. Variationerna mellan enskilda år är dock oftast stora, speciellt i mindre kommuner, där större investeringar påverkar de enskilda åren kraftigt. Nyckeltalet finns inte den finansiella profilen, men redovisas här för att ytterligare komplettera analysen.

Den genomsnittliga investeringsvolymen i Södertörn var relativt konstant under perioden. Relateras årets investeringar till verksamhetens nettokostnader, redovisade gruppen ett genomsnitt på ca 9%. De enskilda tre åren låg på 9%, 8% och 9%.

En genomsnittlig investeringsvolym på 9% per år under de granskade perioden innebar dock att kommunerna i Södertörn hade en högre genomsnittlig investeringsvolym jämfört med andra kommungrupper och län där finansiella profiler också tas fram. Det flesta grupper eller län låg runt 6–8% per år. Snittet i Sverige har varit 7% under de senaste åren.

Investeringsvolym 2008–2010*

	2008	2009	2010	Snitt 08–10
Botkyrka	14	13	12	13
Haninge	4	3	3	3
Huddinge	3	3	4	3
Nykvarn	13	19	14	15
Nynäshamn	15	7	12	11
Salem	13	5	15	11
Södertälje	6	4	3	4
Tyresö	7	8	9	8
Medel	9	8	9	9

* Nettoinvesteringar i relation till verksamhetens nettokostnader

Investeringsvolymerna varierade dock mellan de enskilda kommunerna i gruppen. Den kommun som investerade mest i förhållande till sina nettokostnader 2008–2010 var Nykvarn med i genomsnitt nästan 15% per år. Detta är ett högt värde! Av övriga kommuner låg Botkyrka, Nynäshamn och Salem på ett genomsnitt på 11–13%, vilket också är högre än normalt ur ett riksperspektiv. Allra minst investerade Huddinge, Haninge och Södertälje – i genomsnitt mellan 3 och 4% per år. I detta sammanhang skall det dock beaktas att kommunernas investeringsciffror påverkas av hur stor del av den kommunala verksamheten som ligger i bolagsform.

Förbättrad skattefinansieringsgrad av investeringar

När den löpande driften har finansierats bör det helst återstå tillräckligt stor andel av skatteintäkterna för att större delen av investeringarna skall kunna finansieras med egna medel. Detta benämns skattefinansieringsgrad av investeringarna och 100% innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året. Sker detta kommer kommunen bli att stärka sin soliditet.

Södertörnskommunernas genomsnittliga skattefinansieringsgrad av årets nettoinvesteringar förbättrades under perioden. Under 2008 kunde kommunerna i gruppen finansiera 84% av årets nettoinvesteringar med skatteintäkter och under 2009 uppgick det till 92%. 2010 förbättrades nyckeltalet till 114%. Den genomsnittliga skattefinansieringsgraden för hela perioden hamnade på 97%. Detta innebär att investeringarna nästan kunde finansieras med skatteintäkter. Det saknades endast 3%.

Skattefinansieringsgraden varierar liksom övriga nyckeltal kraftigt mellan olika kommuner i gruppen. Nyckeltalet är både beroende av vilket resultat och vilken investeringsvolym kommunen uppvisar. Det är också på det viset att de olika kommunerna befinner sig i olika investeringsfaser, vilket gör att skattefinansieringsgraden bör studeras över en längre tidsperiod för att några slutsatser skall kunna dras. Enskilda år kan variera kraftigt, speciellt i mindre kommuner, eftersom investeringar i fastigheter och anläggningar där slår hårdare mot nyckeltalet.

Starkast skattefinansieringsgrad under perioden hade Haninge och Huddinge med ett årsgenomsnitt på runt 170%. Förklaringen till att Haninge och Huddinge låg i topp var en låg investeringsvolym i kombination med ett starkt resultat under hela perioden.

Svagast skattefinansieringsgrad uppvisade Nykvarn med låga 22%, följt av Södertälje med 70% och Botkyrka med 72%. Nykvarn och Botkyrka hade dock en hög investeringsvolym under de tre granskade åren.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna*

	2008	2009	2010	Snitt 08–10
Botkyrka	61	61	93	72
Haninge	158	160	199	172
Huddinge	189	146	172	169
Nykvarn	48	35	69	51
Nynäshamn	58	80	66	68
Salem	57	138	66	87
Södertälje	12	33	165	70
Tyresö	86	81	83	83
Medel	84	92	114	97

* Resultat före extraordinära poster i relation till nettoinvesteringar

Sammanfattningsvis kan det konstateras att det var tre kommuner som under 2010 kunde skattefinansiera sina investeringar, övriga kommuner var tvungna att låna pengar eller minska på likviditeten. Studeras hela perioden, mellan 2008 och 2010, var det två kommuner som kunde skattefinansiera samtliga investeringar.

Starkt soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med skatteintäkter. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen. I denna rapport används soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt.

Södertörnskommunernas genomsnittliga soliditet (inkl samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt) förbättrades under 2008–2010 från 10% till 12%. En viktig förklaring till detta var minskade åtaganden för de pensionsförpliktelser som är äldre än 1998 och som ligger utanför balansräkningen.

Även soliditeten är ett nyckeltal som varierar kraftigt mellan kommunerna. Starkast soliditet 2010 hade Nykvarn med 31%, följd av Botkyrka med 30% och Huddinge med 28%. Svagast soliditet hade Haninge med -14%. Näst svagast soliditet uppvisade Tyresö med -4%, följd av Nynäshamn med 4%.

Det var tre kommuner, Haninge, Tyresö och Salem, som förbättrade sin soliditet under perioden. Av de övriga fem kommunerna försvagades den för Nykvarn, Botkyrka och Huddinge. Samtliga dessa tre har dock en god soliditet.

Soliditet

	2008	2009	2010	Snitt 08-10
Botkyrka	31	28	30	-1
Haninge	-25	-21	-14	11
Huddinge	29	27	28	-1
Nykvarn	34	32	31	-3
Nynäshamn	4	3	4	0
Salem	13	12	16	3
Södertälje	7	7	7	0
Tyresö	-14	-10	-4	10
Medel	10	10	12	2

Oförändrad likviditetsnivå

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Södertörngruppens genomsnittliga kassa-likviditet förbättrades marginellt under perioden från 77% till 78%, vilket innebar att de kortfristiga skulderna översteg de likvida medlen och de kortfristiga fordringarna. Denna nivå är tillfredsställande ur risksynpunkt eftersom det i kommunernas kortfristiga skulder ingår en semesterlöneskuld som utgör ca 30-40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten.

Återigen bör betonas att variationen mellan gruppens kommuner var stor. Kassalikviditeten varierade mellan 167% och 26%. Starkast kassalikviditet 2010 hade Nynäshamn med 167%, därefter följde Huddinge med 137% och Haninge med 86%. Svagast likviditet redovisade Södertälje med 26%.

Kassalikviditet

	2008	2009	2010	Utv. 08-10
Botkyrka	32	33	47	15
Haninge	115	95	86	-29
Huddinge	134	124	137	3
Nykvarn	94	37	52	-42
Nynäshamn	157	116	167	10
Salem	24	44	60	36
Södertälje	16	24	26	10
Tyresö	45	55	48	3
Medel	77	66	78	1

Sex kommuner stärkte sin kassalikviditet mellan 2008 och 2010. Mest förbättrade Salem sin likviditet. De kommuner som försvagade sin likviditet var Nykvarn och Haninge.

Det är dock viktigt att kassalikviditeten studeras ihop med nyckeltal som soliditet, eftersom likviditeten kan förbättras via upplåning. Detta stärker kommunens kortsiktiga betalningsberedskap men försämrar samtidigt den långsiktiga betalningsberedskapen.

Försvagade finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla de finansiella tillgångar i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt, nämligen samtliga omsättningstillgångar, långfristiga placeringar och fordringar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa har sedan relaterats till verksamhetens kostnader för att en jämförelse skall kunna ske kommuner emellan. Måttet är intressant eftersom det speglar den tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmätten och soliditeten. Man skulle kunna

uttrycka det som "medellång betalningsberedskap". I måttet elimineras också vidareutlåning inom kommunkoncernen.

Mellan 2008 och 2010 försvagade Södertörnskommunerna sina genomsnittliga finansiella nettotillgångar relaterade till verksamhetens kostnader från 6% till 1%. Detta berodde på att en del av kommunerna i gruppen inte kunde finansiera sina investeringar med skatteintäkter, utan fick låna till investeringar och/eller förbruka en del av sin likviditet.

Finansiella nettotillgångar

	2008	2009	2010	Utv. 08-10
Botkyrka	13	10	8	-5
Haninge	8	7	9	1
Huddinge	43	27	24	-19
Nykvarn	26	16	15	-11
Nynäshamn	-19	-20	-20	-1
Salem	-41	-39	-42	-1
Södertälje	34	31	33	-1
Tyresö	-20	-21	-20	0
Medel	6	1	1	-5

Starkast värde avseende finansiella nettotillgångar relaterat till verksamhetens kostnader under 2010 uppvisade Södertälje med 33%, Huddinge med 24% och Nykvarn med 15%. Dessa kommuner plus Botkyrka och Haninge redovisade ett positivt värde, vilket innebar att de finansiella tillgångarna översteg de kort- och långfristiga skulderna.

En kommun med goda finansiella nettotillgångar karaktäriseras ofta också av en god soliditet, men det finns också kommuner som har goda finansiella nettotillgångar även om soliditeten är mer genomsnittlig. Dessa utmärks då av att kommunen har en stor del av sina tillgångar i långfristiga fordringar och omsättningstillgångar. Kommuner som sålt delar av sina anläggningstillgångar inom koncernen utmärks oftast av goda finansiella nettotillgångar.

Svagast värde redovisade Salem med -42%, följt av Tyresö och Nynäshamn

med -20%. Med dessa kommuner är det oftast tvärtom. Dessa kommuner utmärks av att de har en stor del av sina tillgångar som anläggningstillgångar. Kommunerna har oftast sina tillgångar i förvaltningsform och inte i bolagsform.

En av åtta kommuner i gruppen förbättrade sina finansiella nettotillgångar mellan 2008 och 2010. Det var Haninge med 1 procentenhet. Störst försvagning under perioden redovisade Huddinge med -19 procentenheter.

Oförändrad genomsnittlig skattesats

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i gruppen, eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktsidan genom ett ökat skatteuttag. Det är samtidigt viktigt att klargöra att det redovisade betraktelsesättet är tämligen pragmatiskt och därmed kan ha begränsad betydelse i praktiken. Storleken på skatteuttaget är ju en ideologisk fråga.

Den genomsnittliga skattesatsen i gruppen under 2008-2010 låg på 19,93 kr. Ingen kommun sänkte eller höjde skatten under de aktuella åren.

Skatten varierade under 2010 mellan 19,48 kr och 20,13 kr i de olika kommunerna. Lägst primärkommunal skatt hade Tyresö med 19,48 kr följt av Nynäshamn med 19,83 kr. Högst skatt hade Södertälje och Botkyrka med 20,13 kr, följt av Haninge med 20,08 kr.

Primärkommunal skattesats

kr	2008	2009	2010
Botkyrka	20,13	20,13	20,13
Haninge	20,08	20,08	20,08
Huddinge	19,95	19,95	19,95
Nykvarn	19,95	19,95	19,95
Nynäshamn	19,83	19,83	19,83
Salem	19,90	19,90	19,90
Södertälje	20,13	20,13	20,13
Tyresö	19,48	19,48	19,48
Medel	19,93	19,93	19,93

Ökande borgensåtaganden

Borgensåtagande i förhållande till verksamhetens kostnader är ett risknyckeltal. Kommuner med höga borgensåtaganden bör ha god kontroll på de kommunala bolag som kommunen har gått i borgen för.

Relateras kommunernas beviljade borgensåtaganden till verksamhetens kostnader, redovisade gruppen ett genomsnittligt värde under perioden på 52%. Bland enskilda kommuner finns det dock både kommuner som har ökat och minskat sin borgensåtaganden under perioden.

De kommuner i gruppen som hade beviljat mest i borgensåtaganden i relation till verksamhetens kostnader under 2010 var Huddinge med 132%, Tyresö med 78% och Botkyrka med 58%. Minst hade beviljats av Nykvarn med 1% följt av Salem med 28% och Haninge med 33%.

Borgensåtagande*

	2008	2009	2010	Utv. 08-10
Botkyrka	43	50	58	15
Haninge	42	40	33	-9
Huddinge	154	144	132	-22
Nykvarn	1	1	1	0
Nynäshamn	45	48	44	-1
Salem	26	26	28	2
Södertälje	32	46	40	8
Tyresö	70	64	78	8
Medel	52	52	52	0

* Borgensåtagande i relation till bruttokostnader

De kommuner som, i relation till verksamhetens kostnader, ökade sina borgensåtaganden mest under perioden var Botkyrka med 15 procentenheter följda av Södertälje och Tyresö med 8 procentenheter. De kommuner som minskade sina borgensåtaganden mest var Huddinge med -22 procentenheter och Haninge med -9 procentenheter.

God följsamhet mot budget

När det gäller budgetföljsamhet, mäts den i modellen mot resultatraden "verksamhetens nettokostnader". Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens kostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna. Förklaringen till detta är att målsättningen är att fånga verksamhetens/nämndernas budgetföljsamhet exklusive finansiella poster såsom skatteintäkter och finansnetto.

År 2008 redovisade fyra av åtta kommuner i Södertörn en negativ budgetavvikelse när det gäller nivån "verksamhetens nettokostnader". Under 2009 och 2010 sjönk siffran till två kommuner.

Den genomsnittliga avvikelsen mellan budgeterat och redovisat resultat förändrades också mellan 2008 och 2010. Relateras budgetavvikelsen till verksamhetens kostnader uppgick avvikelsen till 0,1% under 2008 och till 0,8% under 2009 och 2010.

Spännvidden var dock stor mellan kommunerna. Variationen under 2010 låg mellan 3,9% och -1,0%. Detta innebar att jämfört med tidigare år blev spännvidden mellan starkaste och svagaste värde i gruppen oförändrad. Budgetavvikelserna ligger dock något närmare noll under 2010 jämfört med 2008.

Budgetavvikelse 2008-2010*

procent	2008	2009	2010
Botkyrka	0,6	1,2	1,3
Haninge	2,7	2,9	-0,4
Huddinge	-0,5	1,8	1,1
Nykvarn	-1,4	-1,9	-1,0
Nynäshamn	-0,3	0,4	1,1
Salem	1,3	1,7	0,2
Södertälje	-2,8	-0,2	3,9
Tyresö	0,3	0,2	0,0
Medel	0,1	0,8	0,8

* Budgeterade verksamhetens nettokostnader - Utfall verksamhetens nettokostnader / Verksamhetens bruttokostnader

En avslutande kommentar

2010 var återhämtningens år när det gäller kommunernas omvärldsförutsättningar i form av samhällsekonomisk och konjunkturrell utveckling. Hastigheten och kraften i såväl nedgången som uppgången under de två senaste åren har varit av sällan skådat slag och förvånat de flesta. Med tanke på de mörka moln som målades upp för kommun- och landstingssektorn under 2008, har dock de flesta kommuner i Sverige finansiellt både under 2009 och 2010 kommit förvånansvärt helskinnade ur krisen. Detta gäller även kommunerna på Södertörn, där samtliga kommuner har ett gott eller tillfredsställande finansiellt handlingsutrymme inför framtiden.

När det gäller resultatnivå och finansiellt handlingsutrymme finns dock skillnader mellan enskilda kommuner. Det finns i Södertörn få kommuner som har samma finansiella förutsättningar. De åtta kommunerna har dock utifrån 2010 års räkenskaper inordnats i en matris nedan som innehåller nio grupper, utan att någon inbördes ranking sker inom grupperna. Matrisen är subjektiv och bygger på vad författaren anser vara starkt och svagt finansiellt resultat och ställning. Matrisen skall därför läsas och tolkas utifrån detta.

	Stark finansiell ställning (Soliditeten är starkare än 20%)	Varken stark eller svag finansiell ställning (Soliditeten ligger mellan 0% och 20%.)	Svag finansiell ställning (Soliditeten är svagare än 0%)
Starkt resultat (Resultatet var högre än 2% av verksamhetens kostnader)	Botkyrka Huddinge Nykvärn	Nynäshamn Salem Södertälje	Haninge Tyresö
Varken starkt eller svagt resultat (Resultatet låg mellan 1% och 2% av verksamhetens kostnader.)			
Svagt resultat (Resultatet var svagare än 1% av verksamhetens kostnader.)			

Finansiella styrkor och svagheter hos Södertörnskommunerna 2010

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde ¹	Varken starkt eller svagt ¹	Svagt värde ¹
<p>Skattesats 2010</p> <p>För samtliga fyra nyckeltal i denna tabell gäller att ju högre upp i tabellen som kommunen befinner sig, desto starkare värde har kommunen på nyckeltalet.</p> <p><i>Exempelvis:</i> Tyresö har den lägsta skatten bland de kommuner som ligger i kolumnen med starkt värde längst till vänster. Den placeras därför högst upp. Detta innebär att rangordningen när det gäller samtliga nyckeltal går från vänster till höger kolumnvis.</p>	<p>21,10 kr eller lägre</p> <p>Tyresö Nynäshamn Salem Huddinge Nykvarn Haninge</p>	<p>21,11 till 21,99 kr</p> <p>Botkyrka Södertälje</p>	<p>22,00 kr eller högre</p>
<p>Resultatnivå 2010</p> <p>Resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader</p>	<p>1,5% eller starkare</p> <p>Huddinge Botkyrka Haninge Salem Nykvarn Nynäshamn Tyresö Södertälje</p>	<p>1,49% till 0,0%</p>	<p>-0,1% eller svagare</p>
<p>Långsiktig resultatnivå 2008–2010</p> <p>Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under 3 år/ verksamhetens bruttokostnader</p>	<p>1,5% eller starkare</p> <p>Huddinge Haninge Botkyrka Nynäshamn Salem Tyresö</p>	<p>1,49% till 0,0%</p> <p>Nykvarn Södertälje</p>	<p>-0,1% eller svagare</p>
<p>Kortsiktigt finansiellt handlingsutrymme 2010</p> <p>Kassalikviditet</p>	<p>75% eller högre</p> <p>Nynäshamn Huddinge Haninge</p>	<p>74,9% till 55%</p> <p>Salem</p>	<p>54,9% eller lägre</p> <p>Nykvarn Tyresö Botkyrka Södertälje</p>
<p>Långsiktigt finansiellt handlingsutrymme 2010</p> <p>Soliditet inklusive pensionsåtagande</p>	<p>25% eller högre</p> <p>Nykvarn Botkyrka Huddinge</p>	<p>24,99% till 0%</p> <p>Salem Södertälje Nynäshamn</p>	<p>-0,1% eller svagare</p> <p>Tyresö Haninge</p>

1) De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för en kommun över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

Finansiella nyckeltal, Södertörnskommunerna

	2008	2009	2010
Verksamheten/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	95,1	95,7	93,3
Avskrivningar/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	3,5	3,7	3,6
Finansnetto/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	-1	-1,2	-1,0
Nettokostnader/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	97,6	98,2	95,6
Skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringarna, %	84	92	114
Nettoinvesteringar/verksamhetens nettokostnader, %	9	7	9
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader, %	2,0	1,5	3,6
Årets resultat/verksamhetens kostnader, %	2,0	1,5	3,6
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens kostnader under de tre senaste åren, %	2,9	2,0	2,4
Soliditet inkl. hela pensionsskulden och löneskatt, %	10	10	12
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens kostnader, %	5	1	1
Kassalikviditet, %	77	66	78
Primärkommunal skattesats, kr	19,93	19,93	19,93
Borgensåtagande/verksamhetens kostnader, %	52	52	52
Budgetavvikelse verksamhetens nettokostnader/verksamhetens kostnader, %	0,1	0,7	0,8

Hur har din kommun utvecklats i förhållande till övriga kommuner?

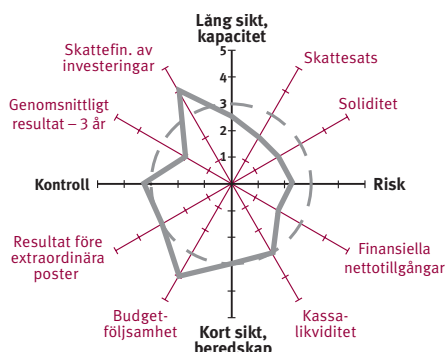
I detta avsnitt har en beskrivning gjorts av den genomsnittliga finansiella utvecklingen i Södertörns kommuner under perioden 2008–2010. Spridningen mellan olika kommuner var dock som tidigare

har diskuterats mycket stor när det gäller samtliga analyserade nyckeltal. Det är därför intressant att ytterligare studera var enskilda kommuner befinner sig i denna spridning. På sidorna 12–16 görs en analys av var din kommun befinner sig och hur den har utvecklats i förhållande

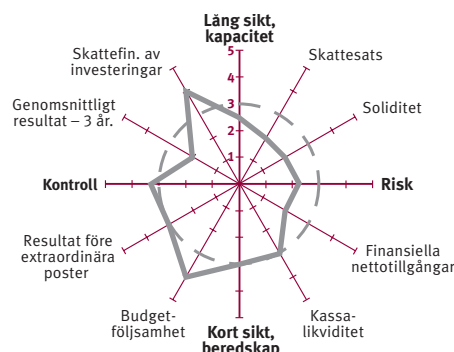
till övriga kommuner i Södertörn. Vilka likheter och olikheter uppvisade din kommun i förhållande till övriga kommuner? Till grund för analysen ligger den finansiella profil som presenteras på sidorna 10–11.

Så tolkar du den finansiella profilen!

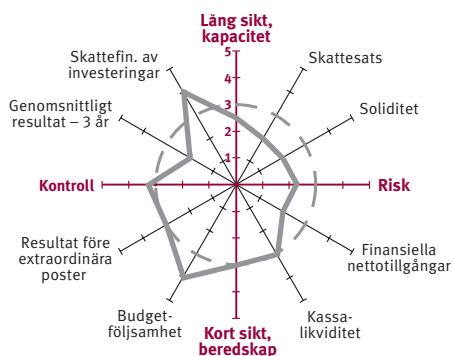
Den finansiella profil i form av ett sk spindeldiagram som används i denna rapport för att beskriva kommunens finansiella ställning, innehåller åtta olika nyckeltal och fyra viktiga finansiella perspektiv. Nedan görs en beskrivning av de olika delarna i profilen. De beskrivna delarna är markerade med rött. Profilen i exemplet är fingerad.

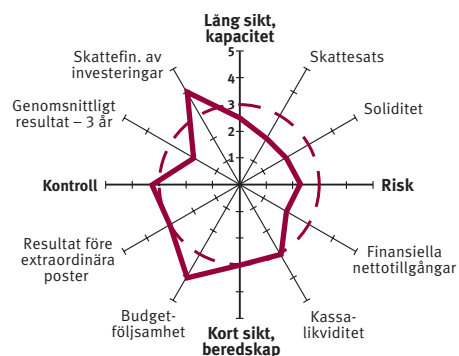
Åtta nyckeltal. Diagrammet innehåller åtta nyckeltal redovisade på åtta axlar. Nyckeltalen speglar olika dimensioner av den analyserade kommunens finansiella situation och utveckling. Vissa nyckeltal är relaterade till verksamhetens kostnader för att de skall kunna jämföras mellan olika kommuner. Nyckeltalen beskrivs på sidan 10.

Skalan. Diagrammet har skalan 1–5. Poängskalan är relativ. Det finns åtta kommuner på Södertörn och poängen har fördelats enligt följande: Den kommun som har den starkaste observationen får en femma, de två kommuner som följer får en fyra. De två kommuner som ligger i mitten får en trea. Därefter följer två kommuner som får en tvåa och den svagaste kommunen får följaktligen en etta.

Fyra axlar/perspektiv. Diagrammet innehåller fyra axlar som ska ge en samlad bedömning av fyra viktiga finansiella perspektiv. Varje perspektiv/axel är summan av de fyra nyckeltal som ligger närmast intill axeln. Samtliga fyra nyckeltal väger lika tungt i bedömningen. Exempelvis är Risk summan av nyckeltalen primärkommunal skatt, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassa-likviditet.

Poäng och genomsnitt. Den heldragna linjen visar de olika poäng som den analyserade kommunen har fått för varje enskilt nyckeltal resp. för de fyra sammanvägda axlarna. Den streckade ringen i mitten visar trean i den analyserade gruppen. Ligger kommunen utanför den streckade ringen har den ett starkare värde än tre i gruppen och omvänt. Den heldragna linjen redovisar den finansiella profilen för den analyserade kommunen.

Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen

De fyra perspektiven

Den finansiella profilen som redovisas i denna rapport innehåller fyra perspektiv som är viktiga ur ett övergripande finansiellt perspektiv. Dessa fyra är: Kontrollen över finansiella utvecklingen, långsiktig betalningsberedskap, kortsiktig betalningsberedskap och riskförhållande. Varje aspekt mäts via de fyra närmaste liggande nyckeltal i profilen. Detta innebär att varje nyckeltal i den finansiella profilen ingår i två perspektiv.

Långsiktig handlingsberedskap – Det första perspektivet handlar om att redovisa vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt i förhållande till övriga kommuner i grupperna. Alla perspektiv i profilen är relaterade till hur kommunen befinner sig i förhållande övriga kommuner i grupperna. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Kortsiktig handlingsberedskap – Det andra perspektivet redovisar vilken finansiell motståndskraft kommunen har på kort sikt. Det närmaste 1–2 åren fokuseras.

I perspektivet ingår nyckeltalen finansiella nettotillgångar, kassalikviditet, budgetföljsamhet och resultat före extraordinära poster.

Riskförhållande – Med tredje perspektivet risk avses hur kommunen är exponerad finansiellt. En god ekonomisk hushållning innefattar att kommunen i kort- och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet.

Kontroll över det finansiella utvecklingen – med det fjärde perspektivet kontroll avses avslutningsvis hur kommunen klarar av att kontrollera

sitt finansiella resultat. I perspektivet ingår nyckeltalen budgetföljsamhet, resultat före extraordinära poster, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Finansiella nyckeltal

Här följer beskrivningar av de i texten och profilerna förekommande finansiella nyckeltalen.

Borgensåtagande – redovisar de borgensåtaganden som kommunen redovisar inom linjen. Borgensåtagandena divideras med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna.

Borgensåtagandena ingår inte i den finansiella profilen.

Budgetföljsamhet – avvikelser mellan budgeterat verksamhetens nettokostnader och redovisat verksamhetens nettokostnader. Avvikelsen divideras med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna.

För att erhålla högsta betyg i profilen, skall budgetavvikelsen vara så liten som möjligt.

Finansiella nettotillgångar – omfattar alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt (omsättningstillgångar + långfristiga fordringar + långfristiga placeringar – kortfristiga och långfristiga skulder). Måttet divideras med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. Måttet speglar en tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmåten och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som ”medellång betalningsberedskap”.

Kassalikviditet – ett mått på hur god kommunens kortsiktiga betalningsberedskap är. Måttet räknas fram genom att

likvida medel och kortfristiga fordringar divideras med kortfristiga skulder.

Nettokostnadsandelen – visar hur stor andel av skatteintäkterna och de generella statsbidragen som har gått åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar och finansnetto. 100% innebär att skatteintäkter och generella statsbidrag precis täcker den löpande driften.

Investeringsvolym – Årets nettoinvesteringar har ställts i förhållande till verksamhetens nettokostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna emellan.

Resultat före extraordinära poster – summan av kommunens samtliga intäkter och kostnader under året exklusive extraordinära poster (poster av engångskaraktär som uppgår till väsentligt belopp och inte har med den ordinarie verksamheten att göra). Resultatet har dividerats med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna göras mellan de analyserade kommunerna.

Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren – beskriver kommunens genomsnittliga resultat under de tre senaste åren. Resultatet har dividerats med verksamhetens kostnader för att jämförelser mellan de analyserade kommunerna ska kunna göras.

Skattefinansieringsgrad – beskriver hur stor andel av årets nettoinvesteringar som kommunen kan finansiera med egna medel i form av återstående skatteintäkter. Egna medel räknas fram genom att resultatet före extraordinära poster tillförs årets avskrivningar. Kallas ibland självfinansieringsgrad.

Soliditet – eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto större finansiellt handlingsutrymme.

Finansiella profiler för Salems kommun 2008–2010

Syftet med den här analysen är att redovisa var Salems kommun befinner sig finansiellt och hur kommunen har utvecklats under 2008–2010 i förhållande till övriga kommuner i Södertörnsområdet. Detta görs i form av en speciellt framtagen finansiell profil, vars uppgift är att spegla starka och svaga sidor hos den granskade kommunen jämfört med övriga kommuner i gruppen. De kommuner som ingår i Södertörnsgruppen är Botkyrka, Huddinge, Haninge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö.

Vad är den finansiella profilen?

Utgångspunkten för analysen som presenteras på de följande sidorna är de finansiella profiler i form av polärtdiagram som redovisas i mittspalten på denna sida. De innehåller dels åtta finansiella nyckeltal, dels fyra perspektiv som är viktiga när en kommuns ekonomi analyseras. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen.

Genom att ta fram tre finansiella profiler för Salems kommun för 2008–2010 kan man på ett översiktligt sätt fastställa vilken finansiell utveckling och ställning kommunen har i förhållande till övriga kommuner i gruppen. Den finansiella profilen är alltså relativ, vilket innebär att om kommunen redovisar en 5:a i profilen har man visserligen det starkaste värdet för nyckeltalet i det granskade gruppen, men värdet kan behöva förbättras för att nå till exempel god ekonomisk hushållning. I allmänhet är det dock så att om kommunen får en 4:a eller en 5:a för ett nyckeltal i den finansiella profilen är styrkan på nyckeltalet oftast tillfredsställande.

Inledningsvis i denna analys belyses hur de åtta nyckeltal som ingår i den finansiella profilen har utvecklats över tid både för Salem och gentemot snittet i gruppen. Därefter följer en kortfattad analys av hur de fyra perspektiven i profilen har förändrats för kommunen mellan 2008 och 2010. Till sist ges en avslutande kom-

mentar till Salems finansiella ställning och utveckling under de tre senaste åren.

Utvecklingen av några finansiella nyckeltal under perioden 2008–2010

Resultat före extraordinära poster

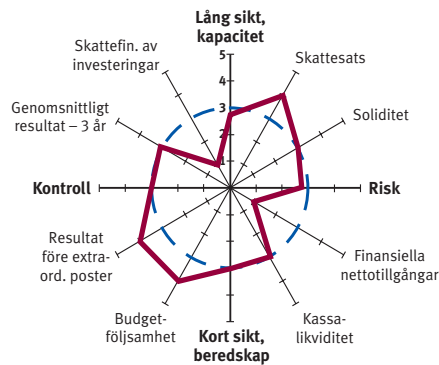
En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultat före extraordinära poster. Detta resultat innehåller alla kommunens löpande kostnader och intäkter och bör i förhållande till verksamhetens kostnader ligga runt 2 % över en längre tidsperiod. Detta för att kommunen skall kunna bibehålla sin kort- och långsiktiga handlingsberedskap. För expansiva kommuner med stora investeringar, såsom flera av kommunerna i Södertörn, bör resultatet dock ligga på mellan 3 och 4 % om kommunens finansiella handlingsutrymme skall bibehållas.

För nyckeltalet ”resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader”, redovisade Salem ett förbättrat resultat under perioden från 2,2 % till 3,7 %. Motsvarande genomsnittliga förändring för kommunerna i Södertörnsgruppen var en förbättring från 2,0 % till 3,6 %.

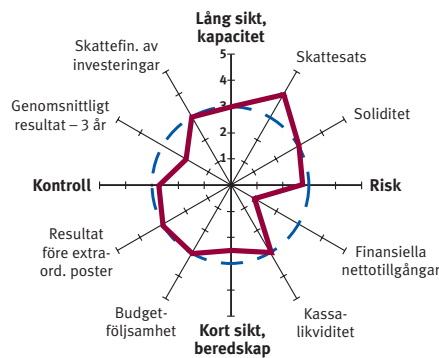
Salem hade alltså mellan 2008 och 2010 en genomsnittlig resultatutveckling jämfört med genomsnittet i gruppen. Salem redovisade en förbättring med 1,5 procentenheter, medan gruppen förbättrade sin genomsnittliga resultatnivå med 1,6 procentenheter. De största förklaringarna till förbättringen var för de flesta kommuner en ökad intäkt i form av tillfälligt konjunkturstöd från staten under 2010 och att kostnadsutvecklingen under både 2009 och 2010 var relativt låg jämfört med tidigare år.

Salem redovisade under 2010, tillsammans med Haninge, det tredje starkaste resultatet i gruppen. Detta innebar en 4:a i den finansiella profilen, vilket var en förbättring jämfört med 2008 och 2009, då kommunen fick en 3:a.

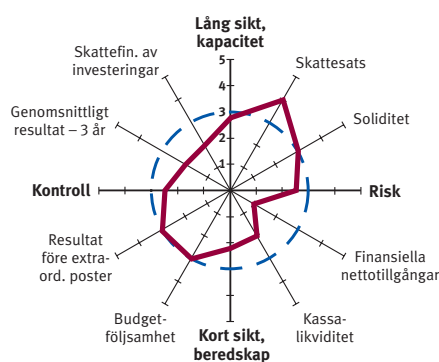
Salems kommun 2010

Salems kommun 2009

Salems kommun 2008

Nettoinvesteringar i förhållande till verksamhetens kostnader

Med nettoinvesteringar avses investeringsutgifter med avdrag för eventuella investeringsinkomster. I nettoinvesteringar räknas inga försäljningsinkomster in. Målsättningen med nyckeltalet är att mäta hur de löpande intäkterna räcker till att finansiera investeringarna. Har en kommun stora försäljningsinkomster, kan de i sin tur förbättra egenfinansieringsgraden av investeringar, men detta är ett annat nyckeltal. För att nyckeltalet skall bli jämförbart mellan kommunerna har de relaterats nettoinvesteringarna till verksamhetens nettokostnader. Nyckeltalet finns inte i den finansiella profilen, men redovisas här för att ytterligare komplettera analysen.

En genomsnittlig svensk kommun ligger under en längre period, 5–10 år, runt 7 % när det gäller detta nyckeltal. Variationerna mellan enskilda år är dock oftast stora, speciellt i mindre kommuner, där större investeringar påverkar de enskilda åren kraftigt.

Salem hade under 2008–2010 en total investeringsvolym som var högre än genomsnittet bland kommunerna i Södertörnsgruppen. I genomsnitt investerade Salem för 11 % av sina nettokostnader per år under perioden medan värdet för gruppen uppgick till 9 % per år.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna

När den löpande driften har finansierats, bör en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar med. Detta mäts genom nyckeltalet ”skattefinansieringsgrad av investeringarna”. Redovisades ett värde hos nyckeltalet på 100 % eller mer, innebar det att kommunen kunde skattefinansiera samtliga investeringar som genomfördes under året. Detta stärker då kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100 % kan användas till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka likviditeten med.

Mellan 2008 och 2009 förbättrades skattefinansieringsgraden från 57 % till 138 %. Förklaringen var enbart att investering-

arna minskade från 83 mkr till 33 mkr eftersom resultatet minskade från 16 mkr till 12 mkr.

Under 2010 försvagades skattefinansieringsgraden till 66 %. Förklaringen var enbart att investeringarna ökade från 33 mkr till 97 mkr, eftersom resultatet förbättrades från 12 mkr till 28 mkr.

För gruppens kommuner i genomsnitt, uppgick skattefinansieringsgraden av årets investeringar till 84 %, 92 % samt 114 %, i genomsnitt 97 % under den aktuella perioden. I jämförelse med gruppens snitt var Salems skattefinansieringsgrad totalt sett över perioden något svagare. Snittet över tre år låg på 87 %. Förklaringen till detta var enbart en högre investeringsvolym än genomsnittet i gruppen, eftersom resultatet var genomsnittligt.

När det gäller poängen för skattefinansieringsgraden av investeringar i den finansiella profilen, låg Salem på en 2:a under 2008 och en 3:a under 2009. Under 2010 försvagades poängen till en 1:a på grund av den högre investeringsvolymen.

Soliditet inkl. pensionsavsättningar och löneskatt inom linjen

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med skatteintäkter. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen. I denna rapport används soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt.

Salem hade 2010 en soliditet som var genomsnittlig jämfört med snittet i gruppen. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt uppgick till 16 % jämfört med genomsnittliga 12 %. Ur ett riksperspektiv är en soliditet på 16 % klart tillfredsställande, då genomsnittet i riket uppgår till ca 4 %.

Under perioden uppvisade Salem utvecklingsmässigt samma trend som genomsnittet bland kommunerna i gruppen. Kommunen förbättrade sin soliditet med 3 procentenheter, från 13 % till 16 %,

medan den genomsnittliga soliditeten i gruppen förbättrades med 2 procentenheter, från 10 % till 12 %. En viktig förklaring till förbättringen var minskade åtaganden för de pensionsförpliktelser som är äldre än 1998 och som ligger utanför balansräkningen.

Salem hade den fjärde starkaste soliditeten i gruppen under 2010. Detta innebar en stark 3:a i den finansiella profilen, vilket var detsamma som under 2008 och 2009.

Kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Mellan 2008 och 2010 förbättrades Salems kassalikviditet från 24 % till 64 %. Den genomsnittliga kassalikviditeten bland kommunerna i gruppen förbättrades under perioden från 77 % till 78 %. Detta innebar att likviditeten i Salem hade en klart starkare utveckling jämfört med genomsnittet bland kommunerna i gruppen. Detta var förstärkt en nödvändighet med tanke på kommunens låga likviditetsnivå under 2008.

Salems likviditetsutveckling i den finansiella profilen innebar att poängen förbättrades från 2:a till 3:a under perioden.

Det är dock viktigt att kassalikviditeten studeras ihop med nyckeltal som soliditet, eftersom likviditeten kan förbättras via upplåning. Detta stärker kommunens kortsiktiga betalningsberedskap men försämrar samtidigt den långsiktiga betalningsberedskapen. För Salems del har både soliditeten och kassalikviditeten förbättrats under perioden.

Finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på 10–20 års sikt, nämligen långfristiga fordringar och placeringar, omsättningstillgångar samt kort- och

Finansiella nyckeltal

	2008		2009		2010	
	Söder-törn	Salems kommun	Söder-törn	Salems kommun	Söder-törn	Salems kommun
Verksamheten/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	95,1	91,3	95,7	91,9	93,3	89,9
Avskrivningar/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	3,5	4,9	3,7	5,2	3,6	5,1
Finansnetto/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	-1	1,3	-1,2	1,1	-1,0	0,9
Nettokostnader/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	97,6	97,5	98,2	98,2	95,6	95,9
Skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringarna, %	83	57	92	138	114	66
Nettoinvesteringar/verksamhetens nettokostnader, %	9	13	7	5	9	15
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader, %	2,0	2,2	1,5	1,6	3,6	3,7
Årets resultat/verksamhetens kostnader, %	2,0	2,2	1,5	1,6	3,6	3,7
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens kostnader under de tre senaste åren	2,9	2,0	2,0	1,5	2,4	2,5
Soliditet inkl. hela pensionsskulden och löneskatt, %	10	13	10	12	12	16
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens kostnader, %	5	-41	1	-39	1	-42
Kassalikviditet, %	77	24	66	44	78	60
Primärkommunal skattesats, kr	19,93	19,90	19,93	19,90	19,93	19,90
Borgensåtagande/verksamhetens kostnader, %	52	26	52	26	52	28
Budgetavvikelse verksamh:s nettokostn./verksamh:s kostn, %	0,1	1,3	0,7	1,7	0,8	0,2

långfristiga skulder. Nettot av dessa relateras sedan till verksamhetens kostnader för att det skall bli jämförbart kommunerna emellan. Måttet är viktigt, eftersom det speglar den finansiella handlingsberedskap som ligger någonstans mellan de kortsiktiga likviditetsmåten och det långsiktiga soliditetsmålet. I måttet elimineras också vidareutlåning inom koncernen, eftersom såväl ford-rings- som skuldsidan inkluderas i måttet.

Salem försvagade mellan 2008 och 2010 marginellt sina finansiella nettotillgångar från -41% till -42%. Detta innebär att de finansiella skulderna klart översteg de finansiella tillgångarna. Jämfört med övriga kommuner i gruppen har Salem svagare finansiella nettotillgångar. Genomsnittet i gruppen uppgick 2010 till 1%. Det var en försvagning med 5 procentenheter jämfört med 2008. Detta innebar att Salem klarade sig bättre än genomsnittet under perioden, då kommunen bara försvagade sig med 1 procentenhet.

För nyckeltalet finansiella nettotillgångar har Salem fått en 1:a i den finansiella profilen under samtliga år.

Skattesats

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i gruppen, eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktssidan genom ett ökat skatteuttag. Det är samtidigt viktigt att klargöra att det redovisade betraktelsesättet är tämligen pragmatiskt och därmed kan ha begränsad betydelse i praktiken. Storleken på skatteuttaget är ju en ideologisk fråga.

Under 2010 redovisade Salem en primärkommunal skattesats på 19,90 kr. Det var 3 öre lägre än genomsnittet bland Södertörnsgruppens kommuner som uppgick till 19,93 kr. Salem hade under 2010 den tredje lägsta skatten i gruppen, bara Tyresö och Nynäshamn hade lägre skatt. Kommunen erhölet som en följd av detta en 4:a under 2010. Detta var samma som under 2008 och 2009.

Den genomsnittliga skattesatsen i gruppen förändrades inte mellan 2008 och 2010.

Budgetföljsamhet

Budgetföljsamheten är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen

som avser nämndernas verksamhet bör ligga så nära noll som möjligt. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens kostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna.

För Salem uppgick detta mått år 2010 till 0,2%. Jämfört med avvikelsen under 2009 som uppgick till 1,7% var det en mindre avvikelse. Under 2008 redovisades en avvikelse på 1,3%. För gruppens kommuner i genomsnitt uppgick budgetavvikelsen relaterad till verksamhetens kostnader till 0,1% 2008, 0,7% 2009 och 0,8% 2010. Den genomsnittliga budgetföljsamheten har under perioden således varit god i både Salem och gruppen.

Poängen för budgetföljsamhet har för Salem under perioden förbättrats från en 3:a till en 4:a.

Borgensåtagande

Borgensåtagande i förhållande till verksamhetens kostnader är ett risknyckeltal. Kommuner med höga borgensåtaganden bör ha god kontroll på de kommunala bolag som kommunen har gått i borgen för. Nyckeltalet finns inte den finansiella profilen, men redovisas här för att ytterligare komplettera analysen.

Salem hade 2010 beviljat lägre borgensåtaganden jämfört med kommunerna i Södertörnsgruppen. Relateras borgensåtagandena till verksamhetens kostnader, redovisade Salem ett värde på 28%, medan genomsnittet i gruppen låg på 52%. Under 2008 uppgick detta mått i gruppen till 51%, vilket innebär att de genomsnittliga beviljade borgensåtagandena i gruppen ökat något under perioden. Salem uppvisade samma trend som gruppen, där ökade borgensåtagandena i relation till verksamhetens kostnader från 26% till 28%.

Den finansiella profilens utveckling mellan 2008 och 2010

Poängen för fem av åtta nyckeltal förändrades i Salems finansiella profil mellan 2008 och 2010. Det innebär att Salem förbättrade tre av fyra perspektiv i profilen. Det var kontroll, riskförhållande och kortsiktig handlingsberedskap. Poängen för perspektivet långsiktig handlingsberedskap uppvisade oförändrad poäng om 2008 och 2010 jämförs.

Kontrollperspektivet förbättrades från 2,5 till 3,0 poäng under perioden. Förklaringen till detta var att poängen för resultat före extraordinära poster och budgetföljsamhet förbättrades från 3:or till 4:or samt att genomsnittligt resultat under de

tre senaste åren stärktes från 2:a till 3:a. Mot detta skall ställas att skattefinansieringsgraden av investeringar föll från 2:a till 1:a.

Den långsiktiga handlingsberedskapen

låg på 2,75 poäng under perioden om 2008 och 2010 jämförs. Två nyckeltal förändrades dock poängmässigt. Det var genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som stärktes från 2:a till 3:a. Mot detta skall ställas att skattefinansieringsgraden av investeringar föll från 2:a till 1:a. Skattesats låg på 4:a och soliditet låg på 3:a under hela perioden.

Poängen för **riskförhållande** förbättrades från 2,5 till 2,75 poäng under perioden på grund av att kassalikviditeten förbättrades från 2:a till 3:a. Skattesats låg på 4:a, soliditet på 3:a och finansiella nettotillgångar på 1:a under hela perioden.

Poängen för **den kortsiktiga handlingsberedskapen** förbättrades från 2,25 till 3,0 poäng under perioden. Förklaringen till detta var att poängen för resultat före extraordinära poster och budgetföljsamhet förbättrades från 3:or till 4:or samt att kassalikviditeten förbättrades från 2:a till 3:a. Det fjärde nyckeltalet, finansiella nettotillgångar, låg på en oförändrad 1:a under perioden.

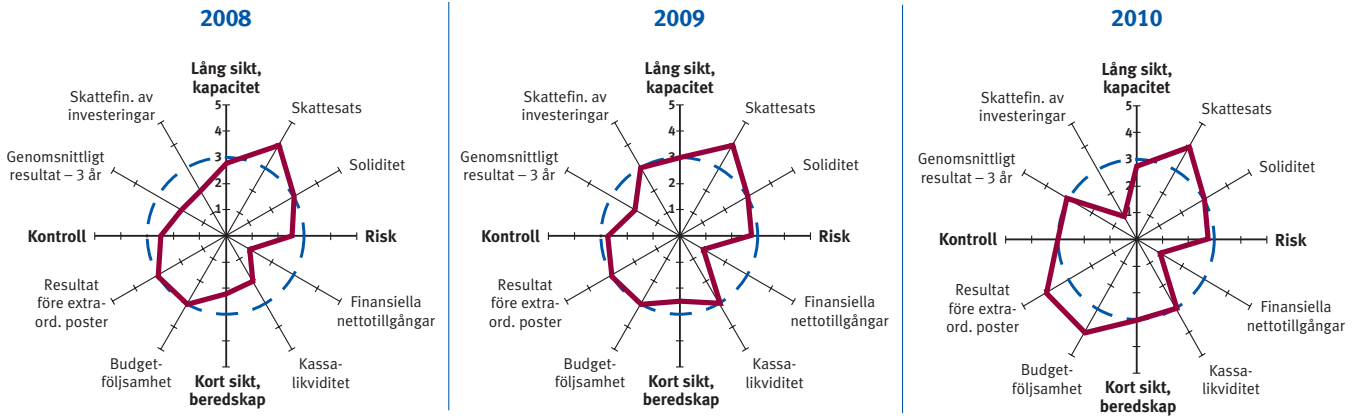
Sammanfattningsvis kan konstateras att Salems kommun 2010 hade en finansiell profil som var relativt genomsnittlig utifrån samtliga fyra perspektiven.

Avslutande kommentar

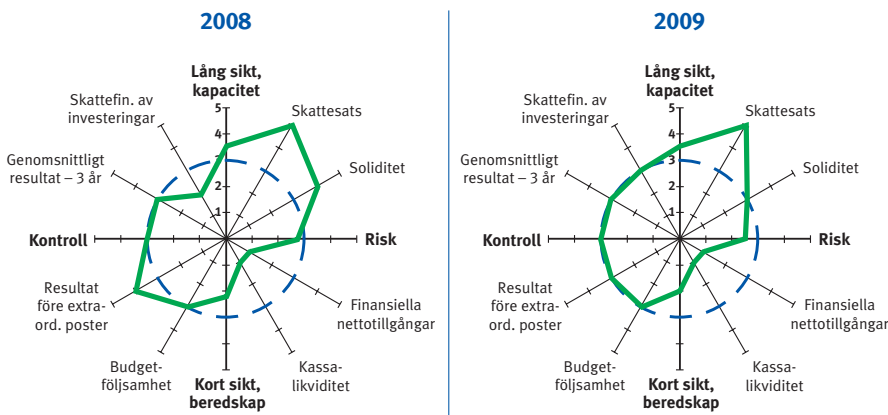
Kan Salem behålla en resultatnivå på runt 3% och kombinera den med en kontrollerad investeringsvolym, kommer kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme att fortsätta stärkas inför framtiden. Det blir dock en utmaning att lyckas med detta under 2011, men med en aktiv styrning där ekonomin hela tiden ställs mot de ökande verksamhetsbehoven har Salem möjligheter att nå ett sådant resultat.

Finansiella profiler för Salems kommun . . .

. . . i förhållande till Södertörnskommunerna

. . . i förhållande till riket

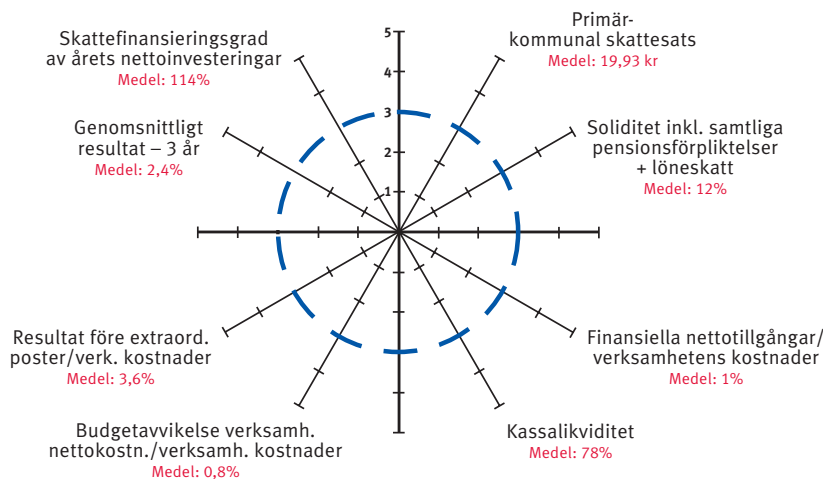

Riksprofil kommer under hösten

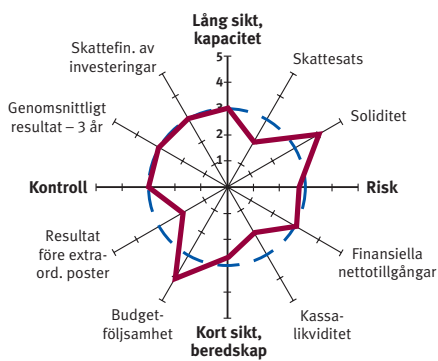
24 finansiella profiler 2008–2010

Kommunerna Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö

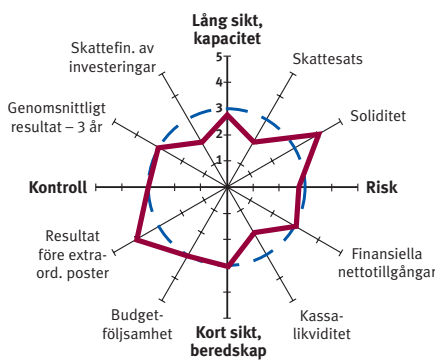
Medelvärden i profilen 2010

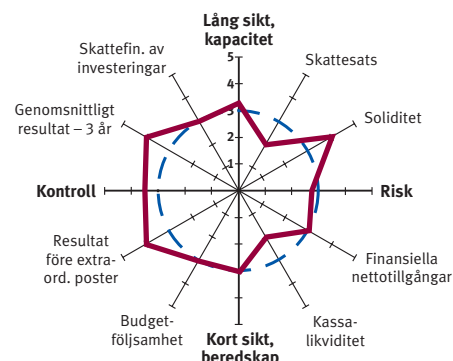
Botkyrka 2008

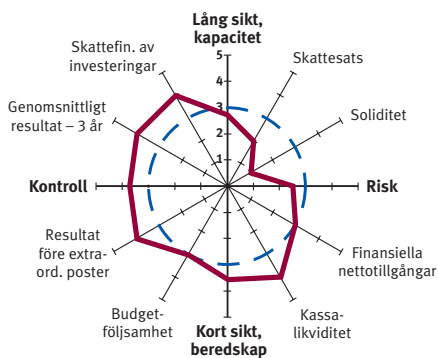
Botkyrka 2009

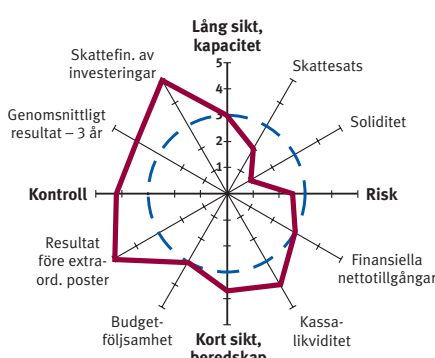
Botkyrka 2010

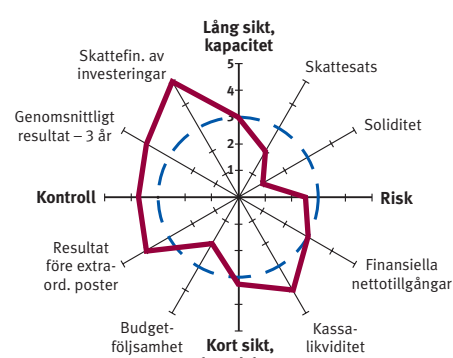
Haninge 2008

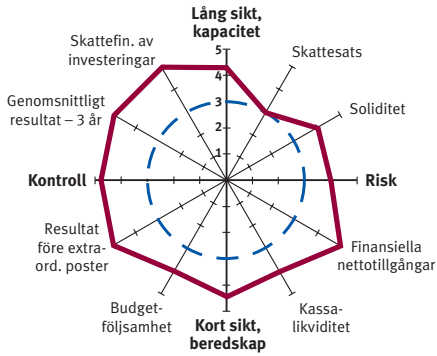
Haninge 2009

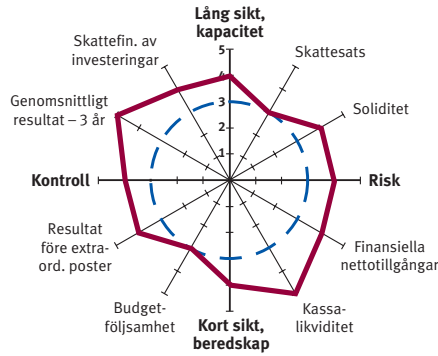
Haninge 2010

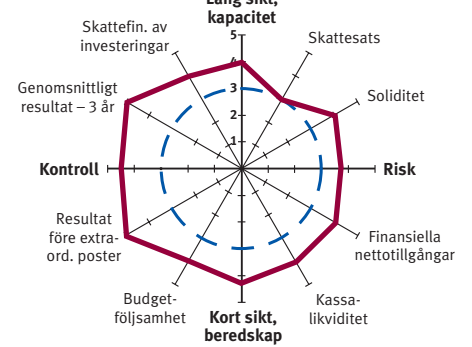
Huddinge 2008

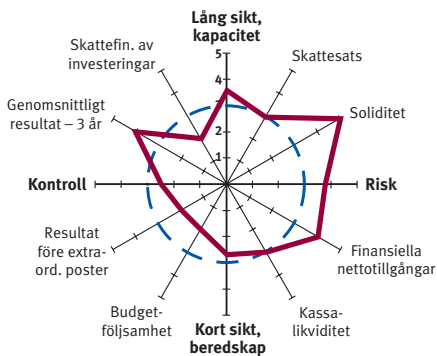
Huddinge 2009

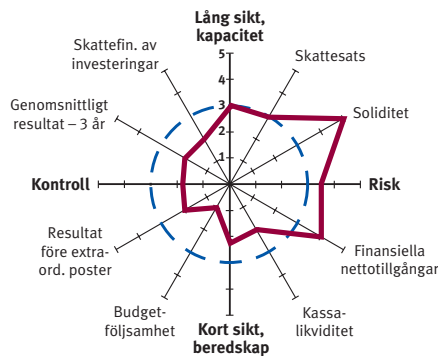
Huddinge 2010

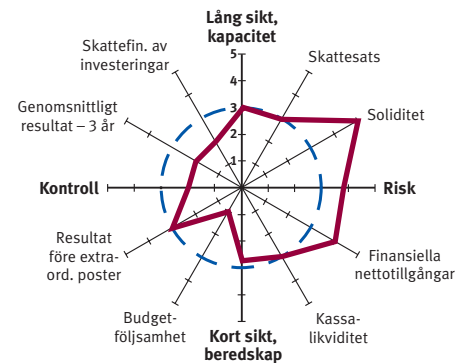
Nykvarn 2008

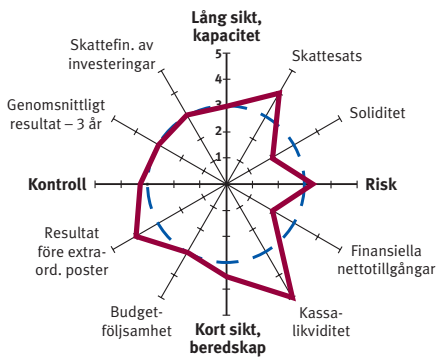
Nykvarn 2009

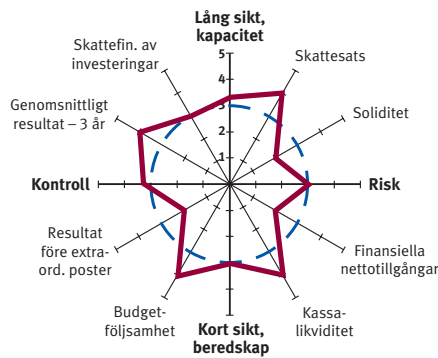
Nykvarn 2010

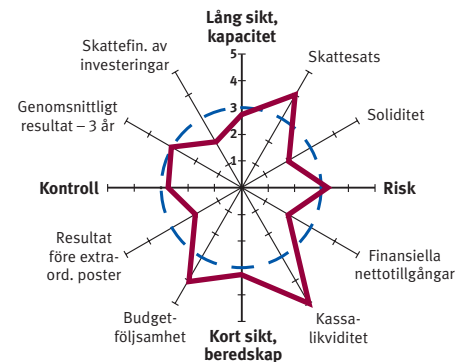
Nynäshamn 2008

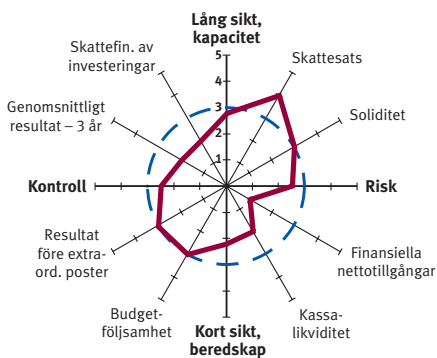
Nynäshamn 2009

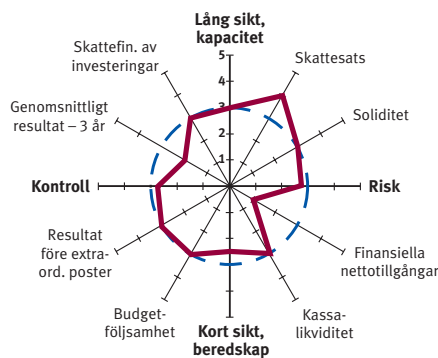
Nynäshamn 2010

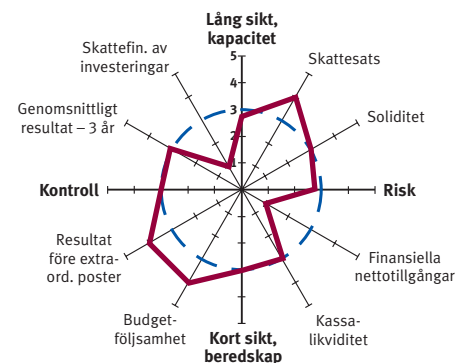
Salem 2008

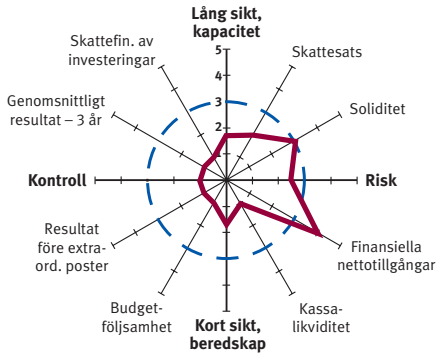
Salem 2009

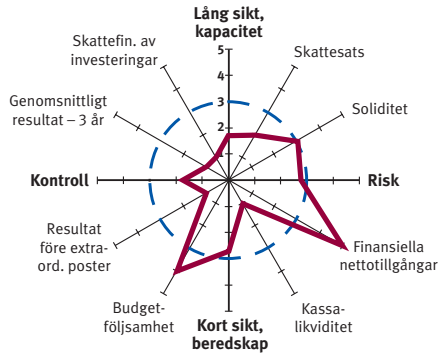
Salem 2010

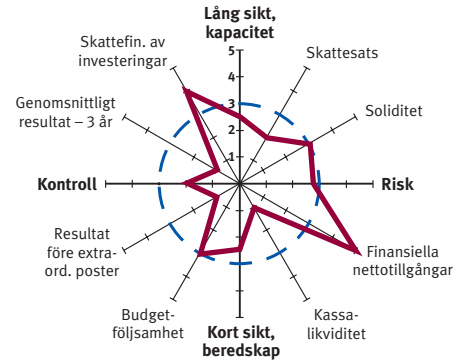
Södertälje 2008

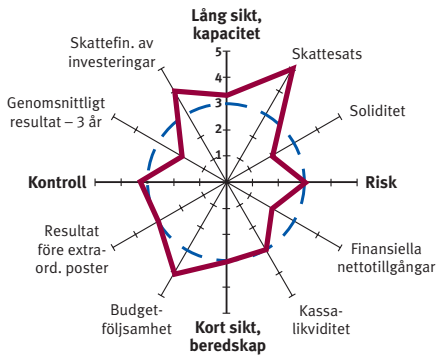
Södertälje 2009

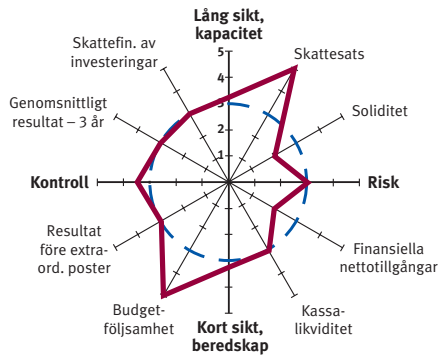
Södertälje 2010

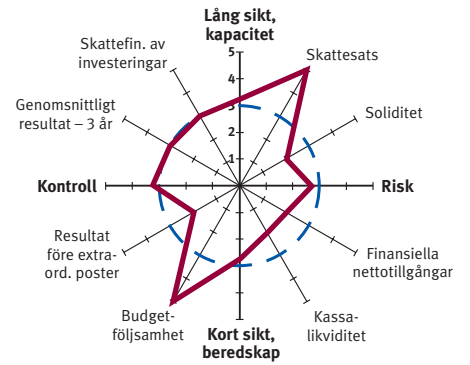
Tyresö 2008

Tyresö 2009

Tyresö 2010

Finansiella nyckeltal år 2010

Resultat före extraordinära poster/ verksamhetens kostnader, %

Huddinge	5,1
Botkyrka	4,8
Haninge	3,7
Salem	3,7
Nykvarn	3,2
Nynäshamn	3,1
Tyresö	2,9
Södertälje	2,2
Medel	3,6

Resultat före extraordinära poster/ verksamhetens kostnader under de tre senaste åren, %

Huddinge	3,8
Haninge	3,2
Botkyrka	3,0
Nynäshamn	2,5
Salem	2,5
Tyresö	2,5
Nykvarn	1,3
Södertälje	0,4
Medel	2,4

Skattefinansieringsgrad av investeringarna, %

Haninge	199
Huddinge	172
Södertälje	165
Botkyrka	93
Tyresö	83
Nykvarn	69
Nynäshamn	66
Salem	66
Medel	114

Nettoinvesteringar i förhållande till verksamhetens nettokostnader, %

Salem	15
Nykvarn	14
Botkyrka	12
Nynäshamn	12
Tyresö	9
Huddinge	4
Haninge	3
Södertälje	3
Medel	9

Skattesats, kr

Botkyrka	20,13
Haninge	20,08
Huddinge	19,95
Nykvarn	19,95
Nynäshamn	19,83
Salem	19,9
Södertälje	20,13
Tyresö	19,48
Medel	19,93

Budgetföljsamhet, %

Södertälje	3,9
Botkyrka	1,3
Huddinge	1,1
Nynäshamn	1,1
Salem	0,2
Tyresö	0
Haninge	-0,4
Nykvarn	-1
Medel	0,8

Kassalikviditet, %

Nynäshamn	167
Huddinge	137
Haninge	86
Salem	60
Nykvarn	52
Tyresö	48
Botkyrka	47
Södertälje	26
Medel	78

Soliditet, %

Nykvarn	31
Botkyrka	30
Huddinge	28
Salem	16
Södertälje	7
Nynäshamn	4
Tyresö	-4
Haninge	-14
Medel	12

Finansiella nettotillgångar, %

Södertälje	33
Huddinge	24
Nykvarn	15
Haninge	9
Botkyrka	8
Nynäshamn	-20
Tyresö	-20
Salem	-42
Medel	0,9

Borgensåtagande, %

Huddinge	132
Tyresö	78
Botkyrka	58
Nynäshamn	44
Södertälje	40
Haninge	33
Salem	28
Nykvarn	1
Medel	52

Kommunforskning i Västsverige är en organisation som bedriver forskning inom området ekonomi och organisation i kommuner och landsting.

Organisationen och verksamheten är uppbyggd kring ett samarbetsavtal mellan kommuner och landsting samt universitet och högskolor i Västsverige. Syftet med samarbetsavtalet är att initiera forskning inom det nämnda området och därigenom bidra till att skapa en stark forskningsmiljö.

KFi:s verksamhet idag kan delas in i områdena redovisning, organisering och styrning.

**KommunForskning
i Västsverige**

Pilgatan 19A • 411 22 Göteborg
Telefon 031-786 59 00
E-post kfi@kfi.se • www.kfi.se